

Leo Trotskij: Mer om undertryckandet av Kronstadt¹

(6 juli 1938)

I min senaste artikel om Kronstadt försökte jag föra upp frågan på ett politiskt plan. Men många är intresserade av frågan om personligt ”ansvar”. Souvarine,² som har utvecklats från en trög marxist till en hänförd lismare, påstår i sin bok om Stalin att jag medvetet höll tyst om Kronstadtupproret i min självbiografi. Det finns bedrifter – säger han sarkastiskt – som man inte vill skryta om. I sin bok *I den stora lögnens land* berättar Ciliga³ att jag under undertryckandet av Kronstadt sköt ”mer än tiotusen man” (jag tvivlar på att det vid den här tiden ens fanns så många i hela Östersjöflottan). Andra kritiker uttrycker sig på ett liknande sätt: ja, objektivt hade upproret en kontrarevolutionär karaktär, men varför använde Trotskij ett så skoningslöst förtryck både för att slå ner det och efteråt?

Jag har aldrig berört denna fråga. Inte på grund av att jag har något att dölja, utan tvärtom därför att jag inte hade något att säga. Sanningen är att *jag personligen inte på minsta sätt deltog varken i undertryckandet av Kronstadtupproret eller under det efterföljande förtrycket*. I mina ögon är detta faktum inte av någon som helst politisk betydelse. Jag var medlem i regeringen, jag anser att det var nödvändigt att kuva upproret och bär därmed ansvar för undertryckandet. Det är bara inom dessa ramar som jag hittills har besvarat kritiken. Men när moralister börjar ofreda mig personligen och anklagar mig för överdriven grymhet som inte krävdes av omständigheterna, då anser jag mig vara i min rätt att säga: ”Herrar moralister, ni ljuger en smula.”

Upproret bröt ut medan jag befann mig i Uralbergen. Jag kom direkt därifrån till den tionde partikongressen. Beslutet att slå ner upproret med militärt våld *om det inte gick att förmå fästningen att ge upp, först med hjälp av fredsförhandlingar och sedan med ett ultimatum* – detta beslut togs med mitt direkta deltagande. Men sedan beslutet hade tagits stannade jag kvar i Moskva och deltog varken direkt eller indirekt i de militära operationerna. Vad gäller det efterföljande förtrycket så var det helt och hållet Tjekans sak.

Hur kommer det sig att jag inte for personligen till Kronstadt? Skälet var av politisk natur. Upproret bröt ut under diskussionen om den så kallade fackföreningsfrågan. Det politiska arbetet i Kronstadt låg helt i händerna på Petrogradkommittén, som leddes av Zinovjev. Han var också den som mest outtröttligt och hetlevrat ledde kampen mot mig under diskussionen. Innan jag reste till Uralbergen talade jag inför ett möte med kommunistiska sjömän i Petrograd. Den allmänna stämningen på mötet gjorde ett mycket ofördelaktigt intryck på mig. Snobbiga och välfödda matrosar, kommunister bara till namnet, gav intryck av att vara parasiter i jämförelse med arbetarna och Röda armén på den tiden. Från Petrogradkommitténs sida fördes kampen på ett ytterst demagogiskt sätt. Flottans ledande personal isolerades och blev förskräckta. Zinovjevs resolution fick troligen 90% av rösterna. Jag påminner mig att jag sa till Zinovjev: ”Allting är mycket bra här, tills det blir väldigt dåligt.” Efter detta befann sig Zinovjev i Uralbergen tillsammans med mig, och fick där ett brådskande meddelande att saker och ting höll på att bli ”väldigt dåliga” i Kronstadt. Den överväldigande majoriteten av de ”kommunistiska” matrosar som hade stött Zinovjevs resolution deltog i upproret.

1 Artikel ur *New International*, augusti 1938.

2 **Boris Souvarine** (1895-1984) var en av det franska kommunistpartiets grundare. Uteslöts ur kommunistpartiet 1924 som ”trotskist”. Bröt med trotskisterna 1929. Skrev på 1930-talet en biografi om *Stalin. En kritisk studie över bolsjevismen*.

3 **Ante Ciliga** (1896-1992) var ledare för det jugoslaviska kommunistpartiet. Fängslades av Stalin men tilläts lämna Sovjetunionen i mitten på 1930-talet. Bröt senare med marxismen. Boken finns på engelska under titeln *The Russian Enigma*.

Jag ansåg, och politbyrån invände inte, att förhandlingarna med matroserna, och – om det behövdes – pacificeringen av dem, skulle skötas av de ledare som så sent som igår åtnjöt matrosernas politiska förtroende. Annars skulle Kronstadt-invånarna betrakta det som om jag kom för att ”hämnas” på dem för att de hade röstat mot mig under partidiskussionerna.

Vare sig det var rätt eller ej så var det just dessa överväganden som avgjorde min inställning. *Jag blev fullständigt och demonstrativt åt sidan från denna affär.* Vad gäller förtrycket så var det såvitt jag minns Dzerzjinskij som hade ansvar för det, och han tolererade (med rätta) inte att någon annan la sig i hans arbete.

Jag vet inte om det fanns några onödiga offer. På denna punkt litar jag mer på Dzerzjinskij än på hans senkomna kritiker. Jag saknar uppgifter för att nu i efterhand kunna avgöra vilka som skulle ha straffats och hur. Victor Serges slutsatser i denna fråga – utifrån tredjehandsuppgifter – har i mina ögon inget som helst värde. Men jag kan medge att inbördeskrig inte är någon skola i humanism. Idealister och pacifister anklagar alltid revolutionen för ”överdrifter”. Men poängen är att ”överdrifterna” härrör ur revolutionens själva natur, och revolutionen är i sig själv inget annat än en av historiens ”överdrifter”. Den som så vill kan på denna grundval (och i små artiklar) förkasta revolutionen överhuvudtaget. Jag förkastar den inte. I denna mening bär jag fullt ansvar för undertryckandet av Kronstadtopproret.

(Översättning från engelska, Göran Källqvist.)